

Schema : Bouwen en Veiligheid op de Zuidas

fase Plaberum	aspect	document of instrument	bestuurslaag	wetgeving of besluit + fase Zuidas	borging en naleving	handhaving en toezicht
1. initiatief	veiligheid locatiekeuze	veiligheidsbeleid stadsdeel ⁱ	stadsdeel/BOZ	projectbesluit	ambtelijk adviseur stadsdeel	projectmanager
2. vooronderzoek	veiligheidsbeeld locatie	veiligheidsbeleid stadsdeel ⁱⁱ	stadsdeel/BOZ	projectbesluit	ambtelijk adviseur stadsdeel	projectmanager
3. nota van uitgangspunten	veiligheid in concept inrichting	veiligheidsbeleid stadsdeel ⁱⁱⁱ	stadsdeel/BOZ	projectbesluit	ambtelijk adviseur stadsdeel	projectmanager
	algemeen LV	'LV' in BLVC	stadsdeel/BOZ	projectbesluit	ambtelijk adviseur stadsdeel	Bouwregieteam
4. programma van eisen	veiligheid in definitieve inrichting	veiligheidsbeleid stadsdeel ^{iv}	stadsdeel/BOZ	projectbesluit	ambtelijk adviseur stadsdeel/ontwerper	projectmanager
	algemeen LV	'LV' in BLVC	stadsdeel/BOZ	projectbesluit	ambtelijk adviseur stadsdeel/ontwerper	Bouwregieteam

besluit: projectbesluit
bestuurslaag: stadsdeel

5. stedenbouwkundig plan	verkeer	concept verkeersplan (doorstroming)	centrale stad	uitvoeringsbesluit	ontwerper	projectmanager
	toekomstig beheer	beheertoets	centrale stad	uitvoeringsbesluit	ontwerper	projectmanager
	externe veiligheid in ontwerp	veiligheidsbeleid centrale stad ^v	centrale stad	uitvoeringsbesluit	ontwerper	projectmanager
	sociale veiligheid in ontwerp	veiligheidsbeleid centrale stad ^{vi}	centrale stad	uitvoeringsbesluit	ontwerper	projectmanager
	leefbaarheid en veiligheid (o.a. verkeer en sociale veiligheid)	'LV' in BLVC	centrale stad	projectbesluit	voorbereider ingenieursbureau	Bouwregieteam

besluit: uitvoeringsbesluit
bestuurslaag: centrale stad

03/90

6a. realisatie (voorbereiding)	veiligheid constructie bij bouwvergunningsplichtige werken ^{vii}	concept bouwveiligheidsplan	centrale stad	regelgeving (bouwvergunning)	voorbereider ingenieursbureau	dienst Milieu en Bouwtoezicht
	veiligheidsrisico's buiten de bouwplaats als gevolg van werkzaamheden ^{viii} bij bouwvergunningsplichtige werken	bouwveiligheidsplan	centrale stad	regelgeving (bouwvergunning)	voorbereider ingenieursbureau	dienst Milieu en Bouwtoezicht
	arbo	V&G plan	-	wetgeving	voorbereider ingenieursbureau	Arbeidsinspectie
	verkeer (doorstroming)	'LV' in BLVC	centrale stad	op basis van uitvoeringsbesluit	voorbereider ingenieursbureau	Bouwregieteam
	verkeer (openbare wegwerken)	'LV' in BLVC	centrale stad	op basis van uitvoeringsbesluit	voorbereider ingenieursbureau	Bouwregieteam
6b. realisatie (uitvoering)	veiligheid constructie bij bouwvergunningsplichtige werken	bouwveiligheidsplan	centrale stad	regelgeving (bouwvergunning)	aannemer	dienst Milieu en Bouwtoezicht
	veiligheidsrisico's buiten de bouwplaats a.g.v. werkzaamheden bij bouwvergunningsplichtige werken	bouwveiligheidsplan	centrale stad	regelgeving (bouwvergunning)	aannemer	dienst Milieu en Bouwtoezicht
	arbo	V&G plan (uitvoeringsfase)	-	wetgeving (Arbo-wet)	aannemer	Arbo/ Arbeidsinspectie
	verkeer (doorstroming)	'LV' in BLVC (uitvoeringsfase)	centrale stad	op basis van uitvoeringsbesluit	aannemer	kwaliteitmanager en verkeersregelaars namens projectmanager ^{ix}
	verkeer (openbare wegwerken)	'LV' in BLVC ^x (herziene versie)	centrale stad	op basis van uitvoeringsbesluit	aannemer	milieuagenten namens projectmanager
	sociale veiligheid (inclusief overlast)	'LV' in BLVC (herziene versie)	centrale stad	op basis van uitvoeringsbesluit	aannemer	kwaliteitsmanager namens projectmanager
7. beheer	beheer o.r. infrastructuur gebouwen	beheerplannen	stadsdeel	n.v.t.	ambtelijk adviseur stadsdeel	beheerder namens stadsdeel

ⁱ Hier zou bijvoorbeeld een locatiekeuze VER kunnen worden toegepast.

ⁱⁱ Hier zou bijvoorbeeld een korte veiligheidsscan kunnen worden toegepast of de 'handreiking checklist veiligheid Zuidas'.

ⁱⁱⁱ Hier zou bijvoorbeeld een uitgebreide veiligheidsscan kunnen worden toegepast of de 'handreiking checklist veiligheid Zuidas'.

^{iv} Hier zou bijvoorbeeld een inrichting VER kunnen worden toegepast of de Europese norm voor sociaal veilig bouwen (ENV 14383-2).

^v Hier zou bijvoorbeeld een ontwerp VER of de Europese norm voor sociaal veilig bouwen (ENV 14383-2) en specifiek het Politie Keurmerk Veilig Wonen (PKVW), het Keurmerk Veilig Ondernemen (KVO), de Kwaliteitsmeter Veilig Uitgaan (KVU) en het, nog op de tekentafel liggende, Keurmerk Veilig Station;

^{vi} Hier zou bijvoorbeeld een ontwerp VER of de Europese norm voor sociaal veilig bouwen (ENV 14383-2) kunnen worden toegepast.

^{vii} Met andere woorden : constructieve veiligheid op de bouwplaats.

^{viii} Met andere woorden : fysieke veiligheid, uitstraling buiten de bouwplaats, m.b.t. werkzaamheden, bouwwerken.

^{ix} Handhaving namens projectmanager wil zeggen dat op advies van bouwregie, door bouwregie externen worden ingehuurd om zorg te dragen voor de handhaving rond de bouwplaats en in de openbare ruimte.

^x Openbare wegwerken op basis van door stadsdeel afgegeven vergunning (betreft o.a. opbrekingen en ontheffingen om met de weg bezig te zijn).

Binnen de fasen van het Projectbesluit kan het stadsdeel enige randvoorwaarden formuleren ten behoeve van het betreffende project met het oog op een veilig eindresultaat. Dit begint met de *initiatiefase* waarin de veiligheid van de **locatiekeuze** ter discussie gesteld kan worden en de fase van het *vooronderzoek* waarin het **veiligheidsbeeld van de locatie** een punt van discussie kan vormen. Dan volgen de fasen waarin de *nota van uitgangspunten* en het *programma van eisen* worden opgesteld. In deze twee fasen kan gesproken worden over **veiligheid** op basis van het **concept inrichtingsplan** en op basis van het **definitieve inrichtingsplan**.

In alle vier deze fasen vormt het veiligheidsbeleid van het stadsdeel, oftewel hetgeen het stadsdeel heeft vastgelegd over veiligheid en bouwen in het algemeen en sociaal veilig ontwerp in het bijzonder, het uitgangspunt voor discussie. Een ambtelijk adviseur van het stadsdeel is er verantwoordelijk voor dat het stadsdeel gebruik maakt van de mogelijkheid om invloed uit te oefenen op de veiligheid van het ontwerp. De projectmanager is degene die de veiligheidseisen van het stadsdeel verwerkt in het project.

Conform het BLVC-besluit van de centrale stad, dient er in de *fase van de nota van uitgangspunten* (wanneer de inrichting in concept bekend is) en in de *fase van het programma van eisen* (wanneer de inrichting definitief is) aandacht besteed te worden aan **leefbaarheid en veiligheid** (tijdens de bouw). Een ambtelijk adviseur van het stadsdeel is er verantwoordelijk voor dat het stadsdeel bij het nemen van het Projectbesluit aandacht heeft voor aspecten van leefbaarheid en veiligheid (tijdens de bouw). Het Bouwregieteam is verantwoordelijk voor het opnemen van een L&V paragraaf in het Projectbesluit.

Uitvoeringsbesluit

Het Uitvoeringsbesluit omvat de volgende fase:

5. stedenbouwkundig plan

In de *fase van het stedenbouwkundig plan* is de trits centrale stad, ontwerper en projectmanager verantwoordelijk voor aspecten als **verkeer** (concept verkeersplan), **toekomstig beheer** (beheertoets), **externe veiligheid in ontwerp** en **sociale veiligheid in het ontwerp**. Wat de aspecten sociale en externe veiligheid betreft is in deze fase het veiligheidsbeleid van de centrale stad leidend.

Conform het BLVC-besluit dient er in de fase van het stedenbouwkundig plan verder nog aandacht besteed te worden aan **leefbaarheid en veiligheid** tijdens de bouw. De voorbereider van het ingenieursbureau dient hier aandacht voor te vragen en het Bouwregieteam controleert of deze aspecten ook terugkomen in het Uitvoeringsbesluit.

Realisatie en beheer

Nadat het Uitvoeringsbesluit is genomen, wordt overgaan tot de realisatie en uiteindelijk oplevering en beheer. In feite volgen na het Uitvoeringsbesluit dus de volgende twee fases:

6. realisatie
7. beheer

De realisatie fase wordt doorgaans uitgesplitst in een *voorbereidingsfase* (6a) en een *uitvoeringsfase* (6b). In beide subfasen komen echter dezelfde aspecten naar voren:

- **veiligheid constructie** bij bouwvergunningplichtige werken
- **veiligheidsrisico's buiten de bouwplaats** a.g.v. werkzaamheden bij bouwvergunningplichtige werken
- **verkeer (doorstroming)**
- **verkeer (openbare wegwerken)**

toelichting op schema "Bouwen en Veiligheid op de Zuidas"

De verantwoordelijkheid voor deze vier aspecten ligt in de *voorbereidingssubfase* bij de voorbereider van het ingenieursbureau en in de *uitvoeringssubfase* bij de aannemer. In alle gevallen toetst de centrale stad en verder is of de dienst Milieu en Bouwtoezicht betrokken als toezichthouder (bouwvergunningsplichtige werken) of het Bouwregieteam (verkeer).

Daarnaast speelt in de *uitvoeringssubfase* het aspect **Arbo**. Dat is echter een wettelijke verplichting waar het bestuur niet aan te pas komt: het is een zaak tussen de aannemer en de Arbo/Arbeidsinspectie. Tot slot speelt in de *uitvoeringssubfase* het aspect **sociale veiligheid** (tijdens de bouw) en dat betreft een herziening van het leefbaarheid en veiligheid verhaal uit het stedenbouwkundig plan. De aannemer is hier verantwoordelijk voor, de kwaliteitsmanager ziet toe op deze aspecten (namens de projectmanager) en de centrale stad toetst.

Als het project klaar is, volgt de *beheerfase* waarin beheerplannen opgesteld dienen te worden. Dit is de verantwoordelijkheid van een ambtelijk adviseur van het stadsdeel en het stadsdeel toetst. Namens het stadsdeel zijn het de beheerders die hierop toezien.

JW

Bouwen en Veiligheid op de Zuidas

Op welke momenten speelt veiligheid een rol bij de ontwikkeling van de Zuidas en op welke wijze is de zorg voor veiligheid bestuurlijk verankerd? Dat zijn de kernvragen die in het bijgevoegde schema "Bouwen en Veiligheid op de Zuidas" worden beantwoord.

fasering

Bij de ontwikkeling van de Zuidas wordt geen gebruik gemaakt van de fasering van het Plaberum zoals die elders in de gemeente Amsterdam wordt toegepast. In de zogeheten Zuidas-methode worden slechts twee stappen onderscheiden:

- 1. Projectbesluit**
- 2. Uitvoeringsbesluit**

Dat het besluitvormingsproces anders is georganiseerd, wil niet zeggen dat de verschillende fasen van ontwikkeling niet doorlopen worden. Een aantal fasen uit het Plaberum wordt echter gebundeld onder het Projectbesluit. Zowel bij het voorbereiden en opstellen van het Projectbesluit als bij het voorbereiden en opstellen van het Uitvoeringsbesluit, is het mogelijk om aandacht te schenken aan veiligheid en zodoende zowel het bouwproces zelf als het uiteindelijk resultaat zo veilig mogelijk te maken.

In het schema wordt aangegeven wie op welk moment hiervoor kan zorgen. Om het schema voor de niet ingevoerde lezer begrijpelijk te houden, wordt in de linker verticale kolom de Plaberum-fasering weergegeven en middels twee horizontale rijen wordt aangegeven wat onder het Projectbesluit en wat onder het Uitvoeringsbesluit valt. Dit laatste wordt nader toegelicht in de verticale kolom met als kop "*wetgeving of besluit + fase Zuidas*".

Projectbesluit en Uitvoeringsbesluit en de bestuurlijke verantwoordelijkheid

Het Projectbesluit wordt vastgesteld door het stadsdeel Zuideramstel. De centrale stad geeft hierover advies. Alle verdere besluiten ten behoeve van ontwikkeling en uitvoering worden door de centrale stad genomen met de mogelijkheid van advisering door het stadsdeel. Deze verdere besluiten worden zoveel mogelijk gebundeld in het Uitvoeringsbesluit.

In het Projectbesluit kan het stadsdeel aangeven welke wensen en intenties men heeft, wat de doelen zijn van het programma en wat de randvoorwaarden en kaders zijn voor verdere planvorming. In het Projectbesluit kan het stadsdeel dus aangeven welke eisen gesteld worden wat betreft veiligheid van het eindresultaat en veiligheid tijdens het bouwproces.

In het Uitvoeringsbesluit komt het stedenbouwkundig programma van eisen ter sprake en dat is in zekere zin het laatste moment waarop formeel nog invloed uitgeoefend kan worden op de veiligheid in het eindresultaat. De rol van het stadsdeel is dan echter een adviserende: de centrale stad beslist.

Projectbesluit

Het Projectbesluit omvat de volgende vier fasen:

1. initiatief
2. vooronderzoek
3. nota van uitgangspunten
4. programma van eisen